

cím se jménem Isidora S-a u žalující banky, když o jeho smrti ještě téhož dne, t. j. 8. února 1920 se dověděl, poněvadž od té doby každé opatření s majetkem Isidora G-a vyžadovalo svolení pozůstalostního soudu po rozumu Šu 28 cis. nař. ze dne 15. září 1915, čís. 278 ř. zák. Tím překročil zmocněnec — dle mínění dovolatelky — meze své plné moci, a pozůstalost Isidora G-a není vázána jeho jednáním hledíc k čl. 52 a 298 odstavec druhý obch. zák. Než tomu není tak, neboť žalovaná strana nedoličuje nijakých skutkových okolností, z nichž by bylo zjevno, že zmocnitel měl úmysl plnou moc Dra Jakuba S-a omeziti, a jen takové skutečnosti mohly by míti dle čl. 297 obch. zák. vliv na účinnost plné moci po smrti zůstavitelově. Takovou skutkovou okolností však není norma právní, t. j. ustanovení Šu 28 cis. nař. ze dne 15. září 1916, čís. 278 ř. zák., jehož se žalovaná strana dovolává a jehož podstatu a význam již odvolací soud správně posoudil a stačí tu k jeho důvodům odkázati. Nebylo-li však prokázáno, že plná moc zmocněncova byla vůlí zůstavitelovou omezena jen na dobu jeho života, byl zmocněnec Dr. Jakub S. oprávněn, i po smrti Isidora G-a bankovní obchody ve smyslu plné moci provozovati a byla také žalující banka oprávněnou k jeho příkazu, na základě předložené jím plné moci, z účtu Isidora G-a částku 300.000 Kč filiálce banky A. v Mar. Lázních k vydání poukázati, zvláště když jí ani známo nebylo, že Isidor G. předchozího dne zemřel a neměla nejmenší příčiny k pochybnosti o pravosti plné moci a obchodní příkaz zmocněncův nevybočoval z rámce dané mu plné moci. Právním jednáním zmocněnce Dra Jakuba S-a, t. j. příkazem žalující bance daným ze dne 9. února 1920, aby částku 300.000 Kč z konta Isidora G-a poukázala filiálce banky A. v Mar. Lázních, byl platně zavázán zmocnitel sám vůči žalující bance pokud se týče jeho pozůstalost (čl. 52 obch. zák.) a jest lhostejno, zda pozůstalost zástupcem dědiců ještě později tento závazek mlčky uznala, či nikoliv.

### Čís. 2386.

**Pokud obchod kompenzačním uhlím (výměnou za látky) odporuje vydaným nařízením, jest nicotným. Nicotnost vztahuje se i na zmocňovací smlouvu, čelící k opatření kompenzačního uhlí. Příslušná omezující nařízení ministerstva veřejných prací mají moc zákona a nelze se jich neznalostí omlouvat.**

(Rozh. ze dne 14. března 1923, Rv I 819/22.)

V lednu 1921 zmocnila žalovaná textilní firma, trpící nedostatkem uhlí, žalobce, by jí opatřil kompenzační uhlí za látky. Kompenzační obchod spočíval v tom, že osazenstvo dolu uhlí, vytěžené v neděli, vyměnilo s podniky, uhlí potřebujícími, za potraviny nebo jiné předměty potřeby. Obchod podléhal státnímu dozoru a vyžadoval schválení ministerstva veřejných prací. Ježto žalovaná nevyráběla látek, vhodných pro osazenstvo dolu, nabídl se žalobce, že opatří ji látky od jiné firmy. V ministerstvu veřejných prací sdělil žalobce ústně, že látky dodá podnik, za nějž vyjednává, načež mu úředník přislíbil, že povolení bude udě-

leno. Když však dotazníkem ministerstva byl zjištěn pravý stav věci, ministerstvo svolení odepřelo. Žalobu na zaplacení hotových výloh (cestovné atd.) o b a n i ž š í s o u d y zamítly v podstatě z těchto důvodů: Žalobní nárok předpokládá platnou smlouvu. Zde však nedošlo k platné zmocňovací smlouvě. Žalobce slíbil plnění nedovolené, totiž opatření kompenzačního uhlí za dodání zboží, jež nebylo výrobkem žalované firmy, což odporuje předpisům ministerstva veřejných prací o kompenzačních obchodech. Dle §u 879 obč. zák. jsou nedovolené smlouvy n i c o t n y. Nicotným jest i slib žalobcův, že sprostředkuje kompenzační obchod, poněvadž takové sprostředkování jest zapovězeno nařízeními ministerstva veřejných prací vydanými na základě zákonů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

### D ů v o d y:

Pokud jde o dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s., opírá žalobce nárok na náhradu vynaloženého nákladu 3500 Kč o zmocňovací smlouvu se žalovanou firmou, dle níž měl této firmě sprostředkovati dodání kompenzačního uhlí za zboží, jež nebylo vlastním jejím výrobkem. Opírá tedy nárok o ustanovení §u 1014 obč. zák., dle něhož zmocňující jest povinen, nahraditi zmocněnému všecken náklad potřebný neb užitečný, jež učinil za příčinou přikázaného jednání, byť i bez výsledku. Nižší soudy zamítly žalobní prosbu, majíce za to, že tato zmocňovací smlouva byla dle §u 879 obč. zák. nicotnou a k tomuto právnímu názoru připojuje se také dovolací soud. Šlo o kompenzační obchod uhlím, jež měl žalobce jako zmocněnec žalované firmy dojednati s osazenstvem dolu »F«, potřebujícím látky na šaty. Dotyčný příkaz obdržel žalobce od žalované firmy dle vlastního udání v lednu 1921. Dle zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 260 sb. z. a n. o úpravě uhelného hospodářství, jenž nabyl účinnosti dle §u 51 dnem 1. května 1920, bylo veškeré v území republiky Československé těžené uhlí a zásoby jeho u výrobců a uhlí z ciziny dovážené p o d z á v ě r o u a měla závěra ten účinek, že s tímto uhlím n e b y l o d o v o l e n o nakládati bez poukazu orgánů, jimž náležela správa hospodaření uhlím. Nedovolené byly tedy zásadně i kompenzační obchody uhlím a byly připuštěny toliko za splnění jistých podmínek předepsaných zvláštními předpisy s výhradou schválení ministerstva veřejných prací. Zejména bylo podmínkou, by obchod dojednán byl přímo mezi dolem a firmou s vyloučením veškerého sprostředkování a aby firma, jež měla dostati kompenzační uhlí, dodala výrobky své vlastní. Obchod, o nějž tu jde, těmito podmínkám dle zjištění nižších soudů nevyhovoval, pročez mu také schválení ministerstvem veřejných prací bylo odepřeno, a byl tedy dle §u 879 obč. zák. nicotným. Byl-li však nicotným obchod kompenzační, byl jím také příkaz k jeho dojednání, pokud se týče zmocňovací smlouva, z níž žalobce své domnělé nároky proti žalované firmě odvozuje. K vývodům dovolatelovým, že nařízení ministerstva veřejných prací, jímž byly upraveny kompenzační obchody uhlím, bylo toliko nařízením vnitřním, nemajícím pro veřejnost platnosti, a že tedy nemělo platnosti zákona, poukazuje se na ustanovení §u 7 shora citovaného zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 260 sb. z. a n., dle něhož

ministerstvo veřejných prací u p r a v u j e v dohodě s účastněnými ministerstvy uhelné hospodářství buď přímo nebo pomocí podřízených a poradních orgánů, z čehož plyne, že dotyčná nařízení, jím vydaná, mají platnost zákona. Projevuje-li dovolatel mínění, že smlouva může dle Šu 879 obč. zák. býti nicotnou jen tehdy, byl-li zákon stranám znám, jest na omylu, neboť nerozhoduje, zda strany zákaz znaly, nýbrž zda skutečně zde byl, a netřeba proto zvláště vytknouti, že, kdo v době platnosti zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 260 sb. z. a n. uhlím obchodoval, byl povinen, znáti předpisy, obchod uhlím omezující, a že žalobce tyto předpisy dle zjištění nižších soudů také znal a ostatně v odvolacím spisu sám doznal, že okolnost, že obchod s p r o s t ř e d k u j e, ministerstvu veřejných prací ú m y s l n ě z a t a j i l, aby dojednání obchodu nečinilo překážek.

### Čís. 2387.

**Subjektivní újma spoluvlastníka není na překážku zrušení spoluvlastnictví dražbou společné nemovitosti. Na předpisy o ochraně nájemců a na vratké poměry měnové nelze tu vzít zřetele.**

(Rozh. ze dne 14. března 1923, Rv I 1317/22.)

Žalobě o zrušení spoluvlastnictví domu bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

### d ů v o d ů:

Právo na zrušení spoluvlastnictví nesmí býti dle Šu 830 obč. zák. vykonáno v nepříhodném čase nebo na škodu ostatních spoluvlastníků, spoluvlastník musí trpěti nevyhnutelný, okolnostem přiměřený odklad, při tom však mu nesmí býti znemožněno, aby vůbec nemohl uplatnit právo, v Šu 830 obč. zák. zásadně mu propůjčené. Proto možno námitku nevčasnosti nebo škodlivosti žádaného zrušení spoluvlastnictví odůvodňovati pouze okolnostmi pomíjejícího rázu, nikoliv trvalými nebo takovými, jichž změny nebo konce nelze očekávati v dohledné době. Nerozhodny jsou při posuzování nevčasnosti subjektivní poměry spoluvlastníkovy a z nich vyvěrající subjektivní škoda, neboť pak by spoluvlastník pro osobní poměry ostatních spoluvlastníků začasť nikdy nemohl své právo ani vykonati, nýbrž rozhodujícími jsou objektivní věci samotné se dotýkající a na ni věcný účinek mající poměry. Nelze za rozhodnou uznati okolnost, že by dovolatel, provozující v domě živnost, mohl snad prodejem domu v nynější době přijíti o krám a že by jiného již a na tak výhodném místě nenašel, čímž by byl, byť i sebe větší ceny bylo docíleno, při prodeji poškozen, neboť to jsou všechno okolnosti subjektivní povahy s objektivní nevčasností nijak nesouvisející. Také nemůže dovolatel těžiti pro sebe z důsledků, plynoucích ze zákona o ochraně nájemců, aniž z kolísavosti a změn měnových poměrů, neboť to jsou okolnosti, plynoucí z rozvoje poválečných poměrů hospodářských, rázu trvalého, jichž změny podle hospodářských pravidel nelze